

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA ZADAŃ

Model oceniania – etap szkolny

Nr	Prawidłowa odpowiedź	Liczba punktów
1.	A – asertywność (postawa asertywna) B – socjalizacja (uspołecznianie) C – konformizm (pragmatyzm) D – tolerancja	4 pkt Za każdą prawidłową nazwę – 1 pkt.
2.	<u>Problem społeczny</u> : znieczulica społeczna, brak szacunku dla starszych <u>Interpretacja</u> : Na rysunku została przedstawiona sytuacja, z jaką często spotykamy się w środkach komunikacji publicznej, gdzie młodzi ludzie (postacie siedzące) nie czują się w obowiązku ustąpić miejsca osobie starszej (postać zgarbiona z laską). Wymowę rysunku wzmacnia hasło, które sugeruje, że nie ten jest lepszy kto pierwszy zajmie miejsce siedzące, ale ten, kto pierwszy zareaguje na obecność osoby potrzebującej takiego miejsca. <u>Problem społeczny</u> : np. zanik więzi społecznych, uzależnienie od telefonu, osamotnienie <u>Interpretacja</u> : Na rysunku widzimy pojedyncze osoby na bezludnych wyspach, które rozmawiają przez telefon. Artysta chciał zilustrować stan współczesnych relacji społecznych, które opierają się na technologii teleinformatycznej. Ludzie nie mają często nikogo wokół siebie, bo cały czas i całą energię poświęcają na telefon (i komputer). Należy uznawać każdą logiczną i przekonującą odpowiedź.	4 pkt 1 pkt za nazwanie problemu 1 pkt za interpretację
3.	A. – struktura demograficzna B – wiek produkcyjny to wiek zdolności do pracy/ wiek w którym człowiek jest zdolny do wykonywania pracy	2 pkt Po 1 pkt za każdy element zadania.
4.	Arbitraż – metoda rozwiązywania konfliktów/sporów w sposób polubowny, bez udziału sądu powszechnego, w której kompetencje takiego sądu powierza się bezstronnemu specjalście. Mediacje – metoda rozwiązywania sporów, w której osoba trzecia (mediator) <u>pomaga</u> stronom we wzajemnej komunikacji, określeniu interesów i kwestii do dyskusji oraz dojściu do wspólnie akceptowalnego konsensu.	2 pkt Po 1 pkt za każdą definicję
5.	Mniejszość narodowa utożsamia się z narodem zorganizowanym we własne państwo (np. Niemcy), natomiast mniejszość etniczna nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie (np. Łemkowie), gdyż takiego państwa nie posiada.	2pkt
6.	Romowie (Cyganie) Łemkowie Tatarzy Karaimowie	4pkt Za każdą prawidłową nazwę – 1 pkt.
7.	1 – P 2 – F 3 – F 4 – P 5 – P	5 pkt Za każde prawidłowe rozstrzygnięcie– 1 pkt.
8.	A – nacjonalizm B – patriotyzm C – kosmopolityzm D – szowinizm narodowy	4 pkt Za każdą prawidłową nazwę – 1 pkt.
9.	A. – Osoba uprawniona do głosowania oddaje głos bezpośrednio	4 pkt Za wyjaśnienie każdej

	<p>w swoim imieniu.</p> <p>B. – Udział w głosowaniu (jako wyborca lub kandydat) mogą wziąć wszyscy, którzy spełniają kryterium wieku, bez względu na cenzus wykształcenia, płeć, wyznanie, miejsce zamieszkania, stan majątkowy itp.</p> <p>C – każdy dysponuje jednym głosem i każdy głos znaczy tyle samo, bez względu na cenzus wykształcenia, płeć, wyznanie, miejsce zamieszkania, stan majątkowy itp.</p> <p>D. – głosowanie powinno być przeprowadzone w warunkach gwarantujących wyborcy anonimowość – a tę zapewniają anonimowe karty wyborcze oraz specjalnie przygotowane miejsca, gdzie bez świadków można tę kartę wypełnić.</p>	zasady 1 pkt
10.	Bierne prawo wyborcze, to prawo do kandydowania (prawo wybieralności) – natomiast czynne prawo wyborcze, to prawo do wybierania.	2 pkt
11.	<p><u>Nazwa:</u> zasada suwerenności narodu.</p> <p><u>Wyjaśnienie:</u> naród jest władzą zwierzchnią, jest suwerenem, ma najwyższą władzę, która może sprawować bezpośrednio (np. referendum) lub pośrednio (wybory przedstawicieli).</p> <p><u>Nazwa:</u> zasada trójpodziału władzy.</p> <p><u>Wyjaśnienie:</u> władza jest rozdzielona na trzy rodzaje, które nawzajem się równoważą i ograniczają: władzę ustawodawczą (sejm i senat), władzę wykonawczą (prezydent i rząd) oraz władzę sądowniczą (sądy i trybunały).</p> <p><u>Nazwa:</u> zasada pluralizmu.</p> <p><u>Wyjaśnienie:</u> zasada różnorodności w wielości obserwowana na płaszczyźnie politycznej (np. istnienie wielu partii i środowisk politycznych), ideowej (np. wolność słowa, wolność wyznania), społecznej (różne formy organizacji społecznych, prawa mniejszości) i ekonomicznej (wolny rynek).</p> <p><u>Nazwa:</u> zasada praworządności (państwa prawa).</p> <p><u>Wyjaśnienie:</u> wszystkie organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa, organy te mogą działać wyłącznie w granicach ich kompetencji.</p>	<p>8 pkt</p> <p>Za każdą prawidłową nazwę – 1 pkt.</p> <p>Za każde prawidłowe wyjaśnienie 1 pkt</p>
12.	<p>Nazwa problemu: nierzetelność/manipulacja mediów</p> <p>Wyjaśnienie: Media przekazują nierzetelne informacje, ubarwiają fakty i manipulują nimi, aby ukazywać rzeczywistość w sensacyjnej otoczce, gdyż to się przekłada na oglądalność. Zwyczajne, normalne i spokojne życie jest nieatrakcyjne.</p>	2 pkt
13.	Media są nazywane czwartą władzą, gdyż podobnie jak trzy pozostałe (ustawodawcza, wykonawcza i sądownicza) mają duży wpływ na rzeczywistość: kształtują opinię publiczną, kontrolują urzędników, interweniują w sprawach zaniegłości itp. Media mogą też manipulować opinią publiczną.	<p>2 pkt</p> <p>1 pkt za wymienienie nazw trzech władz</p> <p>1 pkt za wyjaśnienie roli mediów</p>
14.	<p>1 – B</p> <p>2 – C</p> <p>3 – B</p>	3 pkt
15.	Zasada subsydiarności (pomocniczości) – zasada mówiąca o tym, że każdy szczebel władzy powinien realizować tylko te zadania, które nie mogą być skutecznie zrealizowane przez szczebel niższy lub same jednostki działające w ramach społeczeństwa.	<p>2 pkt</p> <p>1 pkt za wyjaśnienie zasady</p> <p>1 pkt za odniesienie do samorządu</p>
16.	<p>Formy demokracji bezpośredniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • referendum 	<p>2 pkt</p> <p>Dwie spośród podanych</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • weto ludowe • konsultacja ludowa/społeczna • zgromadzenie ludowe • plebiscyt • inicjatywa ludowa/społeczna • Skarga obywatelska 	
17.	A – województwo śląskie (Katowice) B – województwo kujawsko-pomorskie (Toruń) C – województwo lubuskie (Zielona Góra) D – województwo podkarpackie (Rzeszów)	8 pkt Po 1 pkt za każdą poprawną nazwę
18	Kompozycja i język (0-2 pkt.) Treść (0-8 pkt.) Przykładowe argumenty pokazujące możliwość wpływania na władzę: <u>a) poziom lokalny</u> (0-2 pkt), np: - wybory do organów stanowiących władzy samorządowej na poziomie gminy, powiatu, województwa; - wybory bezpośrednie wójtów, burmistrzów i prezydentów miast; - referendum lokalne; - manifestacje i strajki lokalne (np. municypalne); - petycje, listy otwarte (w sprawach lokalnych). <u>b) poziom krajowy</u> (0-2 pkt), np: - wybory parlamentarne; - wybory prezydenckie; - referendum ogólnokrajowe; - manifestacje, strajki ogólnokrajowe; - obywatelskie nieposłuszeństwo - petycje, listy otwarte (w sprawach ogólnokrajowych). <u>c) poziom europejski</u> (0-2 pkt), np.: - wybory do Parlamentu Europejskiego; - skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; - skarga do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; - petycje, listy otwarte (w sprawach europejskich); - manifestacje ponadnarodowe na poziomie europejskim; - zatwierdzanie w referendum członkostwa/ rezygnacji z członkostwa w strukturach europejskich; <u>d) poziom światowy</u> (0-2 pkt.), np. - wpływ na władze krajowe odnośnie kierunków polityki zagranicznej - zatwierdzanie w referendum członkostwa w organizacjach międzynarodowych; - manifestacje ponadnarodowe na poziomie światowym (np. ruchy pacyfistyczne, ekologiczne itd.); - zbieranie podpisów w kampaniach Amnesty International i innych organizacji; - zatwierdzanie w referendum członkostwa w organizacjach Międzynarodowych o zasięgu globalnym; - petycje, listy otwarte (w sprawach globalnych) Należy uznawać każdy merytorycznie poprawny argument.	10 pkt Na każdym poziomie uczeń powinien przedstawić po dwa przykłady działań/możliwości działania
	Razem	70 pkt

ZASADY OCENIANIA PRAC KONKURSOWYCH

- Każdy poprawny sposób rozwiązania zadań przez ucznia powinien być uznawany za prawidłowy i uczeń otrzymuje maksymalną liczbę punktów.
- Treść i zakres odpowiedzi ucznia powinny wynikać z polecenia i być poprawne pod względem merytorycznym.
- Do zredagowania odpowiedzi uczeń używa poprawnej i powszechnie stosowanej terminologii zgodnej z zakresem merytorycznym przedmiotu konkursowego.
- Jeżeli w jakiegokolwiek części uczeń przedstawi więcej niż jedno rozwiązanie i chociaż jedno będzie błędne, nie można uznać tej części rozwiązania za prawidłową.
- Za odpowiedzi w zadaniach przyznaje się wyłącznie punkty całkowite. Nie stosuje się punktów ułamkowych.
- Maksymalna liczba punktów do uzyskania: 70.